

Prof. Dr. Orhan Süren (1931-27 Haziran 2021)'in Biyografisi: Türkiye'de Çağdaş "Konservatif" Travmatoloji ve İzmir'de Travmatoloji Bilim Dalı Kurucusu

*The Biography of Prof. Dr. Orhan Süren (1931-28 June 2021):
The founder of the Contemporary Conservative Traumatology in
Turkey and Traumatology Section in İzmir Aegean University*

Mehmet Şerefettin Canda ©

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi, Patoloji Ana Bilim Dalı, İzmir

Geliş / Received: 05.10.2022 Kabul / Accepted: 27.11.2022 Online Yayın / Published Online: 29.12.2022

Cite as: Canda Ş. M. Prof. Dr. Orhan Süren (1931-27 Haziran 2021)'in Biyografisi: Türkiye'de Çağdaş "Konservatif" Travmatoloji ve İzmir'de Travmatoloji Bilim Dalı Kurucusu
Turk J Hip Surg 2022;2(2):159-178

ÖZET

Prof. Dr. Orhan Süren, Türkiye'de "Konservatif Travmatolojinin" kurucusu olup, aynı zamanda İzmir'de Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Ortopedi ve Travmatoloji Kliniği Travmatoloji Disiplininin (Bilim Dalının), 1971 yılında kuruluşunu yapmıştır. Prof. Dr. Orhan Süren, İzmir'in yetiştirdiği entelektüel ve girişimci bir bilim insanıdır. Amacımız, yaşam boyu İzmir halkına sağlık alanında hizmet veren Prof. Dr. Orhan Süren'in biyografisini yazmak, halkın ve genç kuşakların tanınmasını sağlamaktır. Prof. Dr. Orhan Süren, Menemen'de 1931 yılında doğmuş, 1956 yılında İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesini bitirmiş, daha sonra sırası ile 1964 yılında Çocuk Cerrahisi ve Ortopedi (Ortopedi ve Travmatoloji) uzmanı, 1974 yılında Doçent, 1983 ve 1998 yılında iki kez Profesör olmuştur. Prof. Dr. Orhan Süren, Türkiye'de uzman olduktan sonra, yurt dışına giderek, 1.5 yıl (1965-1966) Giessen Üniversitesinde Ortopedi ve Travmatoloji alanında, 2 yıl (1967-1969) Avusturya'da "Çağdaş" Konservatif Travmatoloji (Böhler yöntemi) konusunda eğitim almıştır. Prof. Dr. Orhan Süren, Türkiye'ye döndükten sonra sırasıyla şu görevlerde bulunmuştur: İlk olarak SSK Bursa Hastanesinde (1969), sonra Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Cerrahisi Anabilim Dalı'nda (Başkan; Prof. Dr. İhsan Numanoğlu, 1971), daha sonra EÜTF Ortopedi ve Travmatoloji Anabilim Dalı'nda (Başkan; Prof. Dr. Merih Eroğlu, 1971-1983) görev almıştır. Prof. Dr. Orhan Süren, eşi Prof. Dr. Türkan Süren ile birlikte, akademik yaşamın dışında bıraktığı (1983-1998) dönemde, İzmir'de topluma sağlık hizmeti vermiş ve halk tarafından "devlet doktoru" adı verilmiştir. Prof. Dr. Orhan Süren 2 dönem (1986-1990) İzmir Tabip Odası Başkanlığı yapmıştır. Bu süreçte "İnsan hakları savunucusu" olarak tanınan Prof. Dr. Veli Lök ile İzmir Tabip Odasının, işkenceye karşı alternatif tıp raporu ve İstanbul Protokolünün hazırlanmasında görev almıştır. İnönü Üniversitesi Hastanesi Acil Servisin kuruluşunu da 1998 yılında gerçekleştirmiştir. 1998 yılında Malatya İnönü Üniversitesinde Profesörlüğe yükselttilen Prof. Dr. Orhan Süren, aynı yıl içerisinde emekli olmuştur. Prof. Dr. Orhan Süren, bundan sonraki dönemde, İzmir Konak Belediyesi Belediye Meclis (Başkan; Erdal İzgi) üyesi olarak seçilmiş ve Konak Belediyesi Hayvan Hastanesinin kuruluşunu sağlamıştır. Prof. Dr. Orhan Süren, çoğu Konservatif Travmatoloji konusunda olmak üzere birçok bilimsel yayın yapmıştır, ayrıca pek çok Ortopedi ve Travmatoloji Uzmanının yetişmesine ve eğitimine katkıda bulunmuştur. Son olarak, 2012 yılında Travmatolojide Mesleki Anılarım adlı çok değerli bilimsel bir kitap yazmış, böylece Türkiye'de Travmatoloji alanındaki gelişmelere ışık tutmuş ve Böhler'in Konservatif Travmatoloji yöntemi konusundaki bilgilerini ilk elden paylaşarak, çok önemli bilimsel bir görevi yerine getirmiştir. Prof. Dr. Orhan Süren ve sevgili eşi Prof. Dr. Türkan Süren, "iyi hekimlik ve demokrasi öncüleri" olarak tanınmış ve toplumda saygın bir yer edinmişlerdir. Prof. Dr. Orhan Süren, Türkiye'de ve İzmir'de Ege Üniversitesinde Çağdaş Konservatif Travmatolojinin kurucusu olmuş, ayrıca İzmir Tabip Odası Başkanlığı yapmış, İzmir'in yetiştirdiği örnek ve entelektüel bir bilim insanıdır. İzmir'in yetiştirdiği, insanlığın bu büyük evladı, Prof. Dr. Orhan Süren; ne yazık ki, 27 Haziran 2021 günü, arkasında güzel anılar ve Türkiye için değerli eserler bırakarak, İzmir'de vefat etmiştir.

Anahtar sözcükler: Prof. Dr. Orhan Süren, Prof. Dr. Türkan Süren; Çocuk Cerrahisi; Ortopedi ve Travmatoloji; Konservatif Travmatoloji (Böhler); Travmatoloji Seksiyonu (Disiplini) (Bilim Dalı); İzmir Tabip Odası; Alternatif Sağlık Raporu; İstanbul Protokolü

SUMMARY

Prof. Dr. Orhan Süren is the founder of "The Conservative Traumatology" in Turkey. At the same time, he established the Traumatology Discipline (Section) of Ege University Medical Faculty Orthopedics and Traumatology Department in Izmir in 1971. Also, Prof. Dr. Orhan Süren is an intellectual and entrepreneurial scientist who grew up in Izmir. Our aim is to write the biography of Prof. Dr. Orhan Süren, who has served the people of Izmir throughout his life in the field of health, and to ensure that the public and younger generations know him.

Prof. Dr. Orhan Süren was born in Menemen in 1931, graduated from Istanbul Faculty of Medicine in 1956, and later became a Pediatric Surgery and Orthopedics (Orthopedics and Traumatology) specialist in 1964, Associate Professor in 1974, and Professor in 1983 (1998), respectively.

Prof. Dr. Orhan Süren, after becoming a specialist in Turkey, went abroad for 1.5 years (1965-1966) in the field of Orthopedics and Traumatology at the University of Giessen and then two years (1967-1969) on "Contemporary" Conservative Traumatology (by Böhler's method) in Austria has received an education.

After "Prof. Dr. Orhan Süren" returned to Turkey, he held the following positions, respectively: first in SSK Bursa Hospital (1970), then at Aegean University Faculty of Medicine, Department of Pediatric Surgery (Chairman; Prof. Dr. İhsan Numanoğlu, 1971), and then worked at the EUTF Department of Orthopedics and Traumatology (Chairman; Prof. Dr. Merih Eroğlu, 1971-1983).

During the period when he was out of academic life (1983-1998), Prof. Dr. Orhan Süren provided health services to the community in Izmir together with his wife, Prof. Dr. Türkan Süren, and were called "state doctors" by the people.

Prof. Dr. Orhan Süren served as the President of the Izmir Medical Chamber for two terms (1986-1990). During this period, he worked with Prof. Dr. Veli Lök, who is known as a "human rights defender," on the preparation of the "Izmir Medical Chamber's alternative medical report against torture" and the Istanbul Protocol. He also established the İnönü University Hospital Emergency Service in 1998. Prof. Dr. Orhan Süren, who was promoted to Professor at Malatya İnönü University in 1998, later retired in the same year.

Prof. Dr. Orhan Süren was elected as a member of the Izmir Konak Municipality Municipal Council (Major; Erdal İzgi) in the following period (1999-2004) and provided the establishment of the Konak Municipality Animal Hospital.

Prof. Dr. Orhan Süren has made many scientific publications, mostly on Conservative Traumatology. Prof. Dr. Orhan Süren contributed to the training and education of many Orthopedics and Traumatology Specialists.

Finally, he wrote a precious scientific book called "My Professional Memories in Traumatology" in 2012. Thus, it shed light on the developments in the field of Traumatology in Turkey and fulfilled a "very important scientific task" by sharing "first-hand" information about Böhler's Conservative Traumatology method.

Prof. Dr. Orhan Süren and his beloved wife, Prof. Dr. Türkan Süren, are known as "good medicine and democracy pioneers" and have gained a respectable place in society.

Prof. Dr. Orhan Süren was the founder of the "Contemporary" Conservative Traumatology at Ege University in Turkey and Izmir, and also served as the President of the Izmir Chamber of Medicine, and is an exemplary and intellectual scientist trained by Izmir.

Unfortunately, this great son of humanity, raised by Izmir, Prof. Dr. Orhan Süren, passed away on June 27, 2021, in Izmir, leaving behind good memories and valuable works for Turkey.

Keywords: Prof. Dr. Orhan Süren, Prof. Dr. Türkan Süren, Pediatric Surgery, Orthopedics and Traumatology Department, Traumatology Conservative Traumatology (Böhler), Traumatology Section (Discipline), Izmir Medical Chamber, Alternative Health Report, Istanbul Protocol.

Sorumlu Yazar / Corresponding Author:

Prof. Dr. Mehmet Şerefettin Canda serafettin.canda@deu.edu.tr

Canda Ş. M.

0000-0002-1286-5840

© Telif hakkı Türkiye Kalça Cerrahisi Dergisi'ne aittir. Diamed Ajans tarafından yayınlanmaktadır. Bu dergide yayınlanan makaleler Creative Commons 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

© Copyright belongs to Turkish Journal of Hip Surgery. It is published by Diamed Agency. Articles published in this journal are licensed under a Creative Commons 4.0 International License.

I. GİRİŞ VE AMAÇ

Türkiye’de “**Konservatif Travmatolojinin**”, İzmir’de “**Travmatoloji Disiplinin**” ya da “**Seksiyonunun**” (Bilim dalının) kuruluşunda önemli görev alan **Prof. Dr. Orhan Süren** 1931 yılında İzmir’in Menemen ilçesinde doğmuştur.

Ortopedi ve Travmatoloji Uzmanı ve entelektüel bir bilim insanı olan Prof. Dr. Orhan Süren, hemen hemen tüm meslek yaşamını Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Ortopedi ve Travmatoloji Kliniğinde ve İzmir’de geçirmiş, tıp eğitimine ve topluma, öncelikle sağlık ve travmatoloji alanında önemli hizmetlerde bulunmuştur. Prof. Dr. Orhan Süren **Avusturya’da 2 yıl Konservatif Travmatoloji** alanında **formal** eğitimi görmüştür.

Fotoğ. 1. Prof. Dr. Orhan Süren (1974)

- Ege Üniversitesinde **Ortopedi ve Travmatoloji (Çocuk Cerrahisi ve Ortopedi)** Uzmanı (1964) oldu.
- **Avusturya’da Konservatif Travmatoloji** alanında formal eğitim görmüştür (1967-1969).
- 1971 yılında Ege Üniversitesi’ne döndü.
- İzmir’de ilk kez Ege Üniversitesinde, Travmatoloji Disiplininin ya da Seksiyonun kuruluşunu, Avusturya’da öğrendiği Böhler ekolünün Konservatif Travmatoloji ilkelerini gerçekleştirmiştir.
- Böylece, Prof. Dr. Orhan Süren, Türkiye’de çağdaş anlamda Travmatoloji Disiplini (Seksiyon) kuruluşuna ve gelişmesine öncülük yapmış, hekimler arasına girmiştir.
- Prof. Dr. Orhan Süren, Türkiye’de çağdaş Böhler’in, Travmatolojide “**Konservatif sağaltım**” yönteminin öncüsüdür (1-3).
- Prof. Dr. Orhan Süren’in emekli olduktan sonraki

yıllar içinde yazmış olduğu, 2012 yılında yayınladığı “Travmatolojide Mesleki Anılarım” kitabının içeriği, son derece bilimsel özellikte olup, bu konuda yeterli bilgiler vermektedir ve (1-3).

Prof. Dr. Orhan Süren, yazdığı “**Travmatolojide Mesleki Anılarım**” kitabında, gerçekte, bilimsel açıdan, Konservatif Travmatoloji alanındaki, deneyim ve uygulamalarını anlatmaktadır (1-3). Tarihsel süreç içerisinde, 1905 yılında Almanya’da eğitimini tamamlayıp İstanbul’a dönen **Orhan Abdi Kurtaran**’dan bu yana, “Ortopedi” ve “Travmatoloji” alanında, pek çok doktorumuz ve bilim insanımız büyük gayret ve emeklerle çağdaş Ortopedi ve Travmatoloji bilimini Türkiye’ye getirmeye çalışmıştır (4-6).

Türkiye’de Ortopedi ve Travmatolojinin gelişiminde büyük emeği geçen, çok sayıdaki bu değerli insanlar içinde, başlıca 5 ünlü hekim olarak;

- Orhan Abdi Kurtaran (Fotoğ. 2) (1877-1948),
- Akif Şakir Şakar (Fotoğ. 3) (1888-1961),
- Burhaneddin Toker (Fotoğ. 4) (1890-1951),
- Derviş Manizade (Fotoğ. 5) (1903-2003),
- Rıdvan Ege (Fotoğ. 6) (1925-2017) belirtilebilir (7-24).

Örneğin, **Prof. Dr. Orhan Abdi Kurtaran**’ın 1905 yılında Almanya’da gerçekleştirdiği Uzmanlık tezi (Doktora tezinin) konusu şöyledir: “Konik Ankilozan Spondilitli Bir Olgu, Omurga Kırığı Sonucunda Kauda Ekina Yaralanması, Hamburg Üniversitesi Eppendorf Hastanesi. Hamburg, 1905” (9-12).

Fotoğ. 2. Prof. Dr. Orhan Abdi Kurtaran (1877-1948)

Ord. Prof. Dr. Akif Şakir Şakar, Ortopedi ve Travmatoloji alanındaki unutulmaz liderliği, gayretleri ve çalışmalarından övgü ile söz edilmektedir (9,13-15). Prof. Dr. Akif Şakir Şakar'ın Doçentlik tez konusu "Açık Kırıklar ve Komplikasyonları"dır(15).

Fotoğ. 3. Ord. Prof. Dr. Akif Şakir Şakar
(21.02.1888-1961)

Travmatoloji konusunda, özellikle **Prof. Dr. Burhaneddin Toker** (1890-1951)'in önemi ve değeri ayrıdır. Almanya'da Cerrahi ve Röntgen uzmanlıkları yaptıktan sonra 1921'de İstanbul'a dönmüş ve İstanbul Üniversitesine bağlı olan, dönemin **Cerrahpaşa Belediye Hastanesini** çağdaş bir **travmatoloji merkezine** dönüştürmüştür (16-18). Viyana'da Tıp eğitimi ile Ortopedi ve Travmatoloji alanında uzmanlık eğitimi görmüş olan **Prof. Dr. Derviş Manizade** (1903-2003), 1960-1963 döneminde, **İstanbul Üniversitesinde**, 35 yataklı **Travmatoloji ve Kemik Cerrahisi Bölümünü** kurmuştur (19-21). Prof. Dr. Derviş Manizade, yazmış olduğu "Cerrahpaşa Hastanesi Tarihi ve Anılarım" kitabında şunları belirtmiştir: "Doçentlik tezimin konusu; İnfekte kırıkların teşhis ve tedavisidir", "1960 yılından sonra, Cerrahpaşa'da, Cerrahpaşa travmatoloji ekolünü ve 50 yataklı travmatoloji servisi kurdum" (19).

Prof. Dr. Rıdvan Ege, **Türkiye Trafik Kazaları Yardım Vakfını kurmuş** (1972), Ortopedi ve Travmatolojinin diğer alanları yanı sıra, "**Travmatoloji**" alanında da öncü çalışmalar yapmıştır (15, 22,23).

Prof. Dr. Rıdvan Ege, VIII. Milli Türk Ortopedi ve Travmatoloji Kongresi (21-25 Mart 1983, Bursa) açılış ko-

Fotoğ. 4. Ord. Prof. Dr. Burhaneddin Toker
(1890-1951)

Fotoğ. 5. Prof. Dr. Derviş Manizade (1903-2003)

Fotoğ.6. Prof. Dr. Rıdvan Ege (1925-2017).

nuşmasında, "Bizde ve Dünyada Ortopedi ve Travmatoloji" başlıklı konuşmasında, özellikle "Türkiye'deki travmatoloji ve kaza cerrahisi" konusunu geniş biçimde işleyerek, toplumun dikkatini çekmek istediği ve "Kazalar için Birleşiniz ve Teşkilatlanınız" özlü deyişi ile konuşmasını bitirdiği görülmektedir (23).

Prof. Dr. Rıdvan Ege, 1978 yılında, "**Hareket Sistemi Travmatolojisi**" adlı kitabını yayınlamıştır (24). Türkiye'de, 1905 yılında Almanya'da eğitim görerek, İstanbul'a dönen Prof. Dr. Orhan Abdi (Kuran) ile başlayan çağdaş Ortopedi ve Travmatolojinin kuruluşu ile ilgili, süregelen kapsamlı ve uzun soluklu çalışmalar, 1971 yılında Prof. Dr. Orhan Süren'in Ege Üniversitesine dönmesi ile yeni bir boyut kazanmıştır (1-3).Çünkü, Prof. Dr. Orhan Süren, Avusturya'da, Böhler ekolünde (25,26), çağdaş "**Konservatif travmatoloji**" eğitimini aldıktan sonra, döndüğü Türkiye'de sırası ile,

- SSK Bursa Hastanesi'nde (1969-1970),
- Ege Üniversitesi'nde (1971-1983) ve son olarak,
- Malatya İnönü Üniversitesi'nde görev alarak (1998), (İnönü Üniversitesi Hastanesi Acil Servisinin kuruluşunu yapmış) ve Böhler yöntemini (25,26) uygulamıştır.
- Çok yönlü ve entelektüel bir bilim insanı olan Prof. Dr. Orhan Süren, Ege Üniversitesindeki Travmatoloji ve Konservatif Travmatoloji alanındaki öncü çalışmalarının yanı sıra (1-3), İzmir ve Türkiye'de toplumsal alanlarda da öncü görevlerde bulunmuştur.

Örneğin, Prof. Dr. Orhan Süren **İzmir Tabip Odası Başkanı (İTO)** olarak, görev yaptığı dönemdeki (1986-1990) hizmetleri yanı sıra, İTO Binasının satın alınmasını sağlaması ile "Efsane Başkan" olarak tanınmıştır. Bu dönemde "İşkenceye karşı geliştirilen", İTO "Alternatif Tıbbi Rapor" düzenlenmesi ve "İstanbul Protokolünün" gerçekleşmesinde görev almıştır (27-29). Ayrıca, İzmir'de emekli olduktan sonraki dönemde, **Konak Belediyesi Hayvan Hastanesi** (1999-2004) nin kuruluşuna öncülük yapış olması ile de İzmir'in unutulmazları arasına girmiştir.

Amacımız, Bilimsel, sağlık ve sosyal alanlarda Türkiye için büyük emekler sarfeden, çevresinde "beyefendi" bir insan olarak tanınan, İzmir'de "Konservatif Travmatolojinin" kurucusu olan Prof. Dr. Orhan Süren'in

bilimsel çalışmalarına özetle değinerek, toplum ve genç kuşaklar tarafından da tanınmasına katkıda bulunmaktır.

II. KISA YAŞAM ÖYKÜSÜ

Prof. Dr. Orhan Süren, 1931 yılında, Kafkasya göçmeni bir ailenin çocuğu olarak, İzmir, Menemen'de doğmuştur. Menemen ilkokulu ve Ortaokulu ile Afyon Lisesini (Parasız yatılı öğrenci) (1949) ve İstanbul Tıp Fakültesini (1956) bitirmiştir.

Askerliğini "Sıhhiye" olarak Kütahya ve Afyon'da (1957), Mecburi Hizmetini Tunceli'de "Verem Savaş Doktoru" olarak yapmıştır (1958).

Çocuk Cerrahisi ve Ortopedi Uzmanı (1964)

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Cerrahisi ve Ortopedi Kliniğine asistan olarak girmiş (1959) ve Çocuk Cerrahisi ve Ortopedi Uzmanı olmuştur (1964) (Fotoğ. 7).

Prof. Dr. Orhan Süren, bu dönemde, Prof. Dr. Veli Lök ile birlikte, yaklaşık 10 ay süre ile (15.03.1962-01.01.1963) İstanbul Üniversitesi Çapa Tıp Fakültesi Ortopedi ve Travmatoloji Kliniğinde, "Erişkin Ortopedi" konusunda eğitim almıştır (1,2, 4-6).

İzmirli Üç Büyük Bilim İnsanı ve Doktor; Prof. Dr. Mehmet Tiner, Prof. Dr. Veli Lök, Prof. Dr. Orhan Süren

Prof. Dr. Orhan Süren, bu dönemde, "Ortopedi, Travmatoloji ve Artroskopisi" alanında İzmir'in yetiştirdiği üç "büyük Tıp Doktoru" olma yolunda ilerleyen Prof. Dr. Mehmet Tiner, Prof. Dr. Veli Lök ile hem İstanbul Tıp Fakültesinde sınıf arkadaşı, hem de EÜTF Ortopedi Kliniğinde asistanlık arkadaşı olarak, 1978 yılına dek birlikte çalışmıştır (Fotoğ. 7).

Gerçekten, yaşamları boyu İzmir'de yaşamış, halka sağlık hizmeti sunmuş, görev yapmış, önemli bilimsel ve sosyal işlere imza atmış olan bu İzmirli üç girişimci arkadaş, **entelektüel bilim insanları** olarak, "kendi özgün düşünceleri doğrultusunda", topluma liderlik yapmışlar, Türk Tıp tarihine geçen ve toplumu etkileyen "unutulmaz" toplumcu hizmetler gerçekleştirmişlerdir (4,6).

Fotoğ. 7. Doç. Dr. Merih (Gölcüklü) Eroğlu ve Opr. Dr. Sebahattin Özberk, Dr. Orhan Süren, Dr. Mehmet Tiner, Dr. Veli Lök, Dr. Ünalın Eraltuğ (Dr. Behçet Uz Çocuk Hastanesi, 1962) (4,6).

Tablo I. İzmirli Prof. Dr. Orhan Süren ve aynı eğitim ocağından yetişen, dönem arkadaşları Prof. Dr. Veli Lök ve Prof. Dr. Mehmet Tiner'in bazı ayırt edici özellikleri (4,6).

Adı ve Soyadı	Prof. Dr. Orhan Süren	Prof. Dr. Veli Lök	Prof. Dr. Mehmet Tiner
Doğum yeri ve yılı	1931, Menemen (İzmir)	1932, Uzundere (İzmir)	1929, Güzelbahçe (İzmir)
Lise	Afyon Lisesi (Parasız yatılı), 1949	İzmir Atatürk Lisesi, 1950	İzmir Namık Kemal Lisesi, 1947
Üniversite	İstanbul Tıp Fakültesi, 1956	İstanbul Tıp Fakültesi, 1956	İstanbul Tıp Fakültesi, 1957
Askerlik	Yed. Sub. Sıhhiye Bölüğü Kütahya, Afyon, 1957	Ankara Yed. Sub. Sıhhiye Bölüğü Çanakkale, Ezine, Manisa, Muradiye, Çanakkale, 01.12.1956-01.07.1958	İstanbul 100 yataklı Haydarpaşa Asker Hastanesi Ortopedi ve Çocuk Cerrahisi Kliniği Şefi (1962-1964)
Mecburi hizmet	Burslu Öğrenci Tunceli, Verem Savaş Dr., 1958	Bursunu Ödedi Denizli Kale Hük. Tabibi, 1956	Burs Almadı
Ortopedi ve Trav. Uzmanı (Dr. Behçet Uz Çocuk Hast)	EÜTF Ortopedi ve Travmatoloji Kliniği (Prof. Dr. Merih Eroğlu) 1959 - 1964	EÜTF Ortopedi ve Travmatoloji Kliniği (Prof. Dr. Merih Eroğlu) 1959 - 23 Mart 1963	EÜTF Ortopedi ve Travmatoloji Kliniği (Prof. Dr. Merih Eroğlu) 1958 - 1962
Erişkin Ortopedisi Eğitimi Yaklaşık 1 yıl	İstanbul Üniv. Çapa Tıp Fak. Ortopedi ve Trav. Kliniği (15.03.1962-01.01.1963)	İstanbul Üniv. Çapa Tıp Fak. Ortopedi ve Trav. Kliniği (15.03.1962-01.01.1963)	İstanbul Üniv. Çapa Tıp Fak. Ortopedi ve Trav. Kliniği (1962-1964 döneminde 1 yıl)
Uzmanlık sonrası eğitim	Almanya (Rettig), Avusturya (Böhler Konservatif Travmatoloji Ekolü), İsviçre (Maurice Edmond Müller Ekolü)	ABD (Prof. Dr. Kenneth E. DeHaven, Freddie Fu) Artroskopi, Spor Hekimliği	İsviçre, Kalça Cer. (Prof. Dr. Maurice Edmond Müller), İtalya, Omurga Cer. (Prof. Dr. Oscar Scaglietti) ve Spor Hek.
Doç.	1974	21 Aralık 1969	1969
Prof.	1983, 1998	10 Şubat 1975	7 Ocak 1975
Emeklilik	1998 (İnönü Üniv. Tıp Fak.)	19 Mart 1994 (EÜTF)	12 Ağustos 1996 (DEÜTF)
Görevler	İzmir Tabib Odası Başkanı (1986-1988, 1988-1990) Konak Belediyesi Meclis Üyesi (1998-2004)	İzmir Tabib Odası Başkanı (1976-1978) İHV (Kurucu)	DEÜTF Dekanı (1979-1983) DEÜTF Ortopedi ve Trav. AD Başk. (1 Mart 1978-12 Ağust. 1996)
Kuruculuk	TUSYAD (1988) EÜTF Ortop. ve Trav. Klin. Travmatoloji Bilim Dalı (1971) Türkiye'de "Konservatif" Travmatoloji (1971)	TUSYAD (1988) EÜTF Ortop. ve Trav. Klin. ve Türkiye'de Artroskopi Bilim Dalı (1974, 1976) "Özgür bilimsel Çalışma ve Araştırma Grubu" (08.02.1982 - 18.07.1990)	DEÜTF (1 Mart 1978) DEÜTF Ortopedi ve Trav. AD (1 Mart 1978)

Örneğin, **Orhan Süren** "Travmatoloji ve Böhler'in Konservatif tedavisi", **Veli Lök** "Artroskopi, Artroskopik Cerrahi, Spor Hekimliği", **Mehmet Tiner** "Omurga Cerrahisi, Kalça Cerrahisi ve Spor Hekimliği" konusunda yurtdışında elde ettikleri görgü ve bilgileri, yalnız öğrencileri ile değil, tüm Türkiye ile paylaşarak çoğalmışlardır (4,6).

Prof. Dr. Orhan Süren iki dönem (1986-1988, 1988-1990), Prof. Dr. Veli Lök bir dönem (1976-1978) **İzmir Tabip Odası Başkanlığı** yapmışlar ve İzmir'de **Türkiye Spor Yaralanmaları ve Artroskopi Derneği (TUSYAD, 1988)**'nin kuruluşunu gerçekleştirmişlerdir (4,6) (Tablo I).

Prof. Dr. Mehmet Tiner 1 Mart 1978'de yeni kurulan İzmir Tıp Fakültesi "**Dokuz Eylül Tıp Fakültesi**"ne" geçmiş, **DEÜTF Ortopedi ve Travmatoloji Anabilim Dalının** kurucusu ve **DEÜTF Dekanı** olmuştur (4,6).

Almanya'da eğitim (1965)

Prof. Dr. Orhan Süren, 1965-1966 yılında Almanya'ya gitmiş, Ortopedi ve Travmatoloji alanında, **Giessen Üniversitesinde** Retting'in yanında 1.5 yıl eğitim görmüştür (1-3).

Avusturya'da eğitim (1967-1969)

Daha sonra, 1967 yılında, Türkiye'de eksikliği görülen "**Travmatoloji**" alanında eğitim görmek üzere, Ege Üniversitesinden ayrılarak, Avusturya'ya gitmiş, Böhler ekolünde (Travmatolojide Konservatif tedavi) 2 yıl kadrolu olarak çalışmıştır (1-3).

İsviçre'de eğitim (1969)

Maurice Müller ekolünde "AO kompreyon osteosentesi" kurslarına katıldı (1).

Prof. Dr. Orhan Süren, Avusturya dönüşünde, kısa bir süre **Bursa SSK Hastanesinde** görev almıştır (1969-1970) (1).

EÜTF Çocuk Cerrahisi Kliniği Başasistanı (1971)

1971 yılında, Bursa'ya gelerek, Prof. Dr. Orhan Süren ile görüşen, Prof. Dr. İhsan Numanoğlu'nun isteği

üzerine EÜTF Çocuk Cerrahisi Kliniğinde, Başasistan olarak göreve başlamıştır. Prof. Dr. İhsan Numanoğlu Ege Üniversitesinde Çocuk Cerrahisi Bilim Dalının bağımsız olarak kurulmasında liderlik yapmış, Türkiye'de Çağdaş bağımsız ilk Çocuk Cerrahisi Anabilim Dalının (Kliniğinin) kurucusu olarak bilinmektedir (Fotoğ. 8) (4-6,30-33).

Prof. Dr. Orhan Süren, kısa bir süre sonra, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Ortopedi ve Travmatoloji Kliniğinde, yurt dışında eğitimini gördü. Asıl çalışmak istediği alan olan, çağdaş anlamda Konservatif Travmatolojinin uygulamalarına başlamıştır (1-3,25,26).

Türkiye'de Arif Şakir Şakar (1930), Münir Ahmet Sarpyener (1934), Herbert B Eckstein (1958-1960) öncülüğünde, Çocuk Cerrahisi alanında çok önemli çalışmalar yapılmıştır. Prof. Dr. İhsan Numanoğlu, Türkiye'de resmi olarak Çocuk Cerrahisi alanındaki ilkin başarıları olan öğretim üyesi olup, Ege Üniversitesinde kurulan ilk resmi çağdaş Çocuk Cerrahisi Bilim Dalının da kurucusudur (30,31).

Fotoğ. 8. Prof. Dr. İhsan Numanoğlu (1923-30 Nisan 2010).

Prof. Dr. Türkan Süren ile evlilik (5 Ağustos 1972)

Prof. Dr. Orhan Süren, 5 Ağustos 1972'de, EÜTF Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniğinden Prof. Dr. Türkan Süren ile Prof. Dr. Merih Eroğlu ve Prof. Dr. Sabiha Özgür'ün tanıklığında evlenmiştir (Fotoğ 9-11).

EÜTF'de Travmatoloji bölümünün kuruluşu (1971)

Prof. Dr. Orhan Süren, henüz Doçent olduğu dönemde EÜTF Ortopedi ve Travmatoloji Kliniğinde “Travmatoloji Bölümünü” kurmak üzere, EÜTF Ortopedi ve Travmatoloji AD Başkanı Prof. Dr. Merih Eroğlu tarafından görevlendirilmiştir (1-3).

Fotoğ. 9. Prof. Dr. Veli Lök, Prof. Dr. Orhan Süren ve Prof. Dr. Türkan Süren'in nikah töreni (5 Ağustos 1972).

(Oturanlar: Prof. Dr. Merih Eroğlu, Prof. Dr. Sabiha Özgür);

(Ayaktakiler: Prof. Dr. Özet Baykaran, Arman Mavi, Dr. Özden Cura, Prof. Dr. Türkan Süren, Prof. Dr. Orhan Süren, Prof. Dr. Erol Mavi, Prof. Dr. Alphan Cura, Prof. Dr. Tuğrul Özgür, Prof. Dr. Veli Lök).

Fotoğ. 10. Prof. Dr. Türkan Süren ve Prof. Dr. Orhan Süren (1986).

Fotoğ. 11. Prof. Dr. Türkan Süren ve Prof. Dr. Orhan Süren (1986).

Prof. Dr. Orhan Süren'in, “Travmatolojide Mesleki Anılarım” kitabı (2012)

Prof. Dr. Orhan Süren 2012 yılında yayınladığı “Travmatolojide Mesleki Anılarım” kitabında, görevde olduğu dönemdeki bilimsel uygulamalarını ve deneyimlerini, eksiksiz yazarak, bilim, tıp, ortopedi ve travmatoloji tarihimize ışık tutmuştur. Bu nedenle bu kitap “bilimsel özellikler ve doğrudan bilgiler” taşıyan, bir kitap niteliğinde olmuştur (Fotoğ. 12) (1-3).

- “Travmatolojide Mesleki Anılarım” kitabı, Türk Travmatoloji Tarihinde bir ilktir, bilimsel açıdan değerlidir ve çağına tanıklık yapmaktadır.
- Yalın ve arı bir dille yazılmış, öğretici nitelikte bilgiler içeren kitap, bilimsel açıdan “özgün” ve Türk Tıp Tarihine “değer” katan niteliktedir. Travmatolojinin ve Konservatif Travmatolojinin bilimsel ana ilkeleri, Türkiye’de ilk olarak vurgulanmıştır.
- Kitabın, “yazım” ve “düzelteleri” Prof. Dr. Türkan Süren'in katkıları ile yapılmıştır.

Fotoğ. 12. Prof. Dr. Orhan Süren'in 2012 yılında yazmış olduğu "Travmatolojide Mesleki Anılarım" kitabı, adında "anı" sözcüğünü içerse de, gerçekte, içeriğinde tümüyle "bilimsel" bilgiler veren ve böyle değerlendirilmesi gereken bir kitap olduğu anlaşılmaktadır.

- Kitabın ön sözünde, **Prof. Dr. Veli Lök**, Prof. Dr. Orhan Süren'in, "travmatoloji" ve "konservatif" travmatoloji alanındaki gayretli ve öncü çalışmalarını, övgü ile yazmış ve tanık olduğu bilgileri "Türk Tıp Tarihine" not olarak düşmüştür (21.11.2011) (s. III-IV) (2).
- Prof. Dr. Orhan Süren tarafından, kitabın **sunuş** yazısında verilen bilgiler, Türkiye Ortopedi ve "Travmatoloji ve Konservatif Travmatoloji tarihi" açısından çok değerlidir (01.01.2012) (s.V-VII).

Sunuş yazısının incelenmesinde; "Prof. Dr. Orhan Süren'in, yurtdışında, Almanya, Avusturya vb ülkelerde, eğitim görerek, sağladığı bilgileri, Türkiye'de eksikliği duyulan, **Travmatolojide Böhler'in Konservatif Sağaltım yöntemlerini** (1-3,25,26), Türkiye'ye getirerek, Türk tıbbına bu alanda liderlik ve bilimsel katkıda bulunduğu" anlaşılmaktadır."

Prof. Dr. Orhan Süren, kitabında, "Travmatoloji" ve "Konservatif Travmatoloji" konularını 4 bölüm altında, bilimsel bir sistematik içerisinde ve öğretici biçimde sunmuştur.

1. Bölüm; Genel Bilgiler (s. 1-28),
 2. Bölüm; Travmatolojide Konservatif Tedavi (Böhler) (s. 29-50) ,
 3. Bölüm; Travmatolojide Cerrahi Tedavi (s.51-66),
 4. Bölüm; Komplike Kırıkların Cerrahi Tedavisi (s.67-118).
- Kitabın sonunda, Prof. Dr. Orhan Süren, Travmatoloji ile ilgili, 32 yayınının listesi eklenmiştir (s.119-120) (1).

Prof. Dr. Orhan Süren'in "Travmatolojide Mesleki Anılarım" kitabının, bilimsel bilgileri açısından Türkiye'de bir ilk olduğunu, "Türk Tıp Tarihine", "Türk Travmatoloji Tarihine" ve "Türk Konservatif Travmatoloji Tarihine" değer kattığını düşünüyorum. Bu kitapta, Türkiye'deki genç Ortopedi ve Travmatoloji Uzmanlarının, öğrenecekleri pek çok yararlı bilgiler bulunmaktadır (1-3,32,33).

Böhler'in "Travmatolojide, Kırıklarda Konservatif Tedavi Yöntemi"

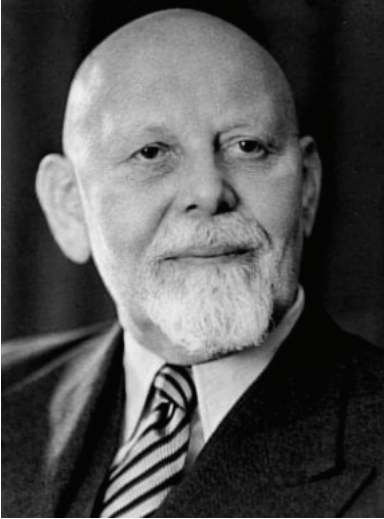
Prof. Dr. Orhan Süren, Türkiye'ye getirmiş olduğu **Lorenz Böhler** (1885-1973) (Fotoğ 13)'in "**Travmatolojide Konservatif Tedavi**" kavramının hasta açısından önemini şöyle anlatmaktadır:

- "Kitabım, 1967-1969 yıllarında, 2 yıl kadrolu olarak çalıştığım Böhler ekolünden aldığım ve Türkiye'de kendi uygulamalarımdan edindiğim bilgileri içerir."
- "Avusturya'da çalıştığım sürede sağ olan Lorenz Böhler'in bilimsel ve manevi baskısından olacak, kırıklarda cerrahi tedaviye karşı direnç yaşıyordu. 'Travmatolojinin Babası' olarak bilinen Lorenz Böhler konservatif yöntemle, kaza sonucu kırıkların; iyileştirilebilir ve maliyetlerin azaltılabilir olduğunu savunuyordu" (1,25,26).

Prof. Dr. Orhan Süren'in "Travmatolojide Mesleki Anılarım" kitabı incelendiğinde, içerdiği bilimsel konuların çoğunluğu "Travmatolojide Böhler'in Konservatif Sağaltım Yöntemi" ile ilgili olduğu görülmektedir (1-3).

Örneğin,

1. Bölümde "Genel Bilgiler, kırıkların sınıflandırılması, kırık iyileşmesi, vb" konular verildikten sonra,
2. Bölüm'de "Travmatolojide Konservatif Sağaltım" teknik bilgilerini içeren konu başlıkları şöyledir:

Fotoğ. 13. Travmatoloji’de ve kemik kırılarında “konservatif tedaviyi öncelikle uygulamaya koyan Avuturyalı Ortopedi ve Travmatoloji uzmanı ünlü Prof. Dr. Lorenz Böhler (1885-1973) (25,26).

- Vertebra (s.30), Kosta (s. 34), Klavikula (s.35), Humerus (s.37) kırıkları,
 - Travmatik omuz çıkığı (s.38),
 - El bileği (s.39), Metakarp ve falanks (s.40) ve Pelvis (s. 41) kırıkları,
 - Pelvis instabil kırıklarında eksternal fiksator tespit yöntemi (s.42),
 - Asetabulum kırığı ve femur başı santral çıkığı (s.44),
 - Kollum femoris (s.45) ve Korpus femoris (s.46) kırıkları,
 - Diz eklemi distorsiyonlarında bağ lezyonları (s.47),
 - Tibia kırıkları (s.48),
 - Ayak bileği distorsiyonları (s.49),
 - Kalkaneus (s. 49) ve Metatars-ayak fakanks (s.50) kırıkları.
3. Bölümde, “Travmatolojide cerrahi sağaltım, Cerrahi yara sağaltımı vb” konular işlenmiştir.
4. Bölüm (Komplike Kırıkların Cerrahi Tedavisi)’nde de sunulan uygulama örneklerinin ve olgu sunumlarının başlıkları, yine “Konservatif Travmatoloji” ile ilgili olup, bir kısmı şöyledir;
- Patella transvers kırığında Böhler yöntemiyle sağaltım (s. 102),

- Tibia korpus kırığında kapalı intra medüller osteosentez (s.103),
- Kayabilen tibia korpus kırıklarında Böhler yönteminde intra medüller minimal osteosentez (s. 109),
- Kayabilen tibia korpus kırıklarında Götze yönetminde serkulajla minimal osteosentez (s. 111),
- İyileşmeyen tibia korpus kırıklarında ve psödoartrozların Phemister tekniği ile sağaltımı (s. 114),
- Ayak bileği malleol kırıklarında Böhler yönteminde minimal osteosentez ve alçılı tespit ile sağaltım (s. 115),
- Kalkaneus kompresyon kırıklarında Böhler yönteminde minimal osteosentez ile sağaltım (s. 116).

Türkiye’de Artroskopinin başlaması ve TUSYAD

Prof. Dr. Orhan Süren, Prof. Dr. Veli Lök’ün öncülüğünde, İzmir’de artroskopi çalışmalarının başlatılmasına ve TUSYAD’ın kuruluşu (1983-1988) çalışmalarına katılmış ve yanında olmuştur (Fotoğ. 14) (4-6).

Profesörlüğe yükselme (1983)

1980 yılında, “Bilim Jürisi” ve “Tıp Fakültesi Fakülte Kurulunun” olumlu görüşüne karşın, EÜ Senatosu, Orhan Süren’in Profesörlüğe yükselmesini engellemesi sonrasında, **İzmir Bölge İdare Mahkemesi** kararı ile **1983** yılında **Profesörlüğe** yükseltilmiştir.

EÜTF’deki görevinden “istifa” ederek ayrılma (1983)

1965-1971 yılları arasında önce Almanya’da 1.5 yıl Ortopedi ve Travmatoloji, daha sonra Avusturya’da 2 yıl Travmatoloji eğitimini alarak İzmir’de Çağdaş Konservatif Travmatolojinin temelini Ege Üniversitesi Tıp Fakültesinde atan Prof. Dr. Orhan Süren, Türkiye’ye çok sayıda uzmanın yetişmesine katkıda bulunmuştur (1).

Prof. Dr. Orhan Süren, bilimsel çalışmaları yanı sıra, **“Demokratik üniversite”** için de çalışmıştır.

Bu bağlamda olmak üzere, 1983 yılında, 1402 sayılı yasa ile eşi **Prof. Dr. Türkan Süren** ve arkadaşlarının üniversiteden uzaklaştırılması üzerine, EÜTF’deki görevinden “istifa” ederek ayrılmıştır (1-6,32-33).

“Özgür Bilimsel Çalışma ve Araştırma Grubu” (08.02.1982 - 18.07.1990)

Prof. Dr. Orhan Süren, Prof. Dr. Veli Lök öncülüğünde, “08.02.1982 - 18.07.1990” döneminde kurulan “Özgür bilimsel çalışma ve araştırma grubu” içinde yer almış ve yapılan çalışmalara katılmıştır.

Böylece, antik çağdan günümüze, yani “Hippocrates” ve “Galenos” dan bu yana, tıbbın beşiği olan Ege bölgesi ve İzmir’de, üniversite dışında kalmış olsa da, **Prof. Dr. Veli Lök, Prof. Dr. Orhan Süren ve Prof. Dr. Türkan Süren** gibi “idealist” bilim insanları, genç meslektaşları ile birlikte bilimsel etkinlikler, yayınlar yapmış, gençlerin eğitimine, bilginin yayılmasına, toplumun bilimsel ve kültürel gelişmesine ve refahına katkı vermiş ve akademik çalışmalar yapmıştır (6).

İzmir Tabip Odası “Efsane” Başkanı (1986-1988, 1988-1990)

12 Eylül’de bir süre kapatılan İzmir Tabip Odası yeniden açıldığında, Prof. Dr. Orhan Süren’in başkanlık döneminde, İzmir Tabip Odası Yönetim Kurulu, halen kullanılmakta olan binayı, İzmirli hekimlere kazandırmıştır.

İzmir Tabip Odası Başkanlığını 2 dönem (1986-1988, 1988-1990) yaparak unutulmaz hizmetlerde bulun-

muştur. Bugün, İzmir Tabip Odasının içinde bulunduğu binanın satın alınmasını ve restorasyon yapılmasını sağlayarak, İzmir ve Türk Tıp Ailesi için çok önemli ve örnek bir görevi yerine getirmiştir.

İnsan Hakları ile ilgili çalışmalar

Prof. Dr. Orhan Süren, İzmir’de Prof. Dr. Veli Lök tarafından başlatılan “Bilimsel yöntemlerle geçirilmiş işkence bulgularının saptanması, raporlanması ve insan hakları” çalışmalarına katılmış ve desteklemiştir. İzmir Tabip Odası Alternatif Sağlık Raporu çalışmalarını başlatmıştır. Bu çalışmalar İstanbul Protokolü açısından çok değerlidir (27-29,32-35).

“Devlet Doktoru” Orhan Süren (1983-1998)

Prof. Dr. Orhan Süren, eşi Prof. Dr. Türkan süren ile birlikte, 1983-1998 döneminde, İzmir’de “serbest hekimlik” yaparak, topluma hizmet etmiş ve halkın tanımlaması ile “devlet doktoru” gibi çalışmıştır (1-3).

İnönü Üniversitesi Hastanesi Acil Servisini kurdu (1998)

Prof. Dr. Orhan Süren 1998 yılında Malatya İnönü Üniversitesi (Rektör Prof. Dr. Ömer Şarlak)’nde görev alarak, profesörlüğe yükseltildi ve İnönü Üniversitesi Hastanesi Acil Servisini kurdu (Fotoğ. 15) ve daha sonra, yaş sınırı nedeniyle emekli olmuştur.

Fotoğ. 15. Prof. Dr. Orhan Süren, kurucusu olduğu Malatya İnönü Üniversitesi Hastanesi Acil Servisinde (1998, Malatya). Prof. Dr. Özcan Ersoy (Anst. ve Rean.), Prof. Dr. Kadir Ertem (Ort. ve Trav.), M. Akif Kaygusuz (Ort ve Trav.), Prof. Dr. Haluk Şavlı (İç Hast.), Prof. Dr. İrfan Esenkaya (Ort. ve Trav.), Prof. Dr. Nurzat Elmali (Ort. ve Trav.).

Konak Belediyesi Hayvan Sağlığı Hastanesinin kuruluşu (1999-2004)

Prof. Dr. Orhan Süren 1999-2004 yılları arasında 5 yıl süre ile devam eden Erdal İzgi (Konak BB) döneminde, Konak Belediyesi Meclis Üyeliği ve Sağlık Komisyonu Başkanlığı yapmıştır.

Bu dönemde Konak Belediyesi Veteriner Hizmetlerinde “tam donanımlı” Hayvan Hastanesi kuruluşunu gerçekleştirmesi İzmir için unutulmazdır.

III. BİLİMSEL YAYINLARI

Prof. Dr. Orhan Süren, bilimsel alanda da pek çok makaleler yayınlamıştır. Bunlardan ulaşabildiklerim aşağıda, gösterilmiştir (Tablo II).

Bu makaleler incelendiğinde, Prof. Dr. Orhan Süren’in, “konservatif travmatoloji”, “minimal cerrahi” girişim ve “kapalı” ve “konservatif” yöntem” ile “travmatik kırıkların sağaltımı” için çalışmalar ve uygulamalar yaptığı görülmektedir (Tablo II).

Tablo II. Prof. Dr. Orhan Süren’in bilimsel yayınlarından bazıları.

Dergilerdeki Makaleler	Kongre Kitaplarında Çıkan Basılı Bildirileri	Kitaplar
Süren O, Lök V. Kayabilen korpus kırıklarının Böhler yöntemi ile cerrahi sağaltımı. EÜ Tıp Fakültesi Derg 1974;13;55.	Süren O, Eroğlu M. Tibia kırıklarında gecikmiş kaynama ve Psödatrozda Phemister tekniğinin sonuçları. III. Türkiye ortopedi ve Travmatoloji kongresi (24 - 27 MAYIS 1973, İzmir), Kongre Kitabı, Birlik Matb., Bornova, İzmir. 1974; 375-382.	Süren O. Travmatolojide Mesleki Anılarım. Kendi Yayını. İzmir: META Basımevi, 2012;XVI.
Süren O, Kestelloğlu M. Kalkaneus kırıkları. Acta Orthopaedica et Traumatologica Turcica 1974; 8(4): 387-400.	Süren O, Özsüt İ, Gürün O, Narin M. Femur üst ucu kırıklarının tedavisi. IV. Milli Türk Travmatoloji Kongresi (13-15 Ekim 1975, Devlet Şu İşlerl Kongre Salonu, Ankara). Kongre Kitabı, Cebeci, Ankara (P.K. 76), 1976; 80-84.	Süren O (Ed). Osteomiyelitler. Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi, Aydın Kitabı (14). 1977;44.
Süren O. Pratisyen için travmatoloji. Pratisyen 1975;2:2.	Süren O, Türköz AR, Özsüt İ, Alıcı E. Femur korpus kırıkları. IV. Milli Türk Travmatoloji Kongresi (13-15 Ekim 1975, Devlet Şu İşlerl Kongre Salonu, Ankara). Kongre Kitabı, Cebeci, Ankara (P.K. 76), 1976; 91-95.	Süren O. Kırıklarda osteosentezin gelişimi ve kompresyon osteosentezi biyomekaniği. Travma Kitabı (Özel Sistemler) (Ed. Ege R). Ankara: Emel Matb. 1981;638.
Kestelloğlu M, Süren O. Pelvis kırıkları. Acta Orthopaedica et Traumatologica Turcica 1975; 9(2): 79-94.	Süren O, Gürün O, Alıcı E. Femur alt uç kırıkları. V. Milli Türk Ortopedi ve Travmatoloji Kongresi (19 - 21 Mayıs 1977, Intercontinental Otel, İstanbul). Kongre Kitabı, Ankara: Yarğıcıoğlu Matb, 1978;150-152.	Süren O. Halk Sağlığı. 50. Yılında Halk Sağlığına Köprü: Türk Tabipleri Birliği (Ölçer S, Ed), Türk TB Yayını. Ankara, 2008.
Öziç U, Süren O. Erişkinde femur cisim kırıkları ve tedavi ilkeleri. İzmir Devlet Hast Derg 1976;14:747.	Süren O, Özsüt İ, Pekin T. İnfekte kırıkların Sağaltımı. V. Milli Türk Ortopedi ve Travmatoloji Kongresi (19 - 21 Mayıs 1977, Intercontinental Otel, İstanbul). Kongre Kitabı, Ankara: Yarğıcıoğlu Matb, 1978; 153-155.	
Öziç U, Süren O. Femur cisim kırıklarında AO plağı ile osteosentez. İzmir Devlet Hast Derg 1976;14:747.	Süren O, Türköz AR, Aydın AT. Minimal Osteosentezler. V. Milli Türk Ortopedi ve Travmatoloji Kongresi (19 - 21 Mayıs 1977, Intercontinental Otel, İstanbul). Kongre Kitabı, Ankara: Yarğıcıoğlu Matb, 1978; 223-225.	
Süren O, Alıcı E. Eklem kırıkları. Acta Orthopaedica et Traumatologica Turcica 1976; 10(1): 43-50.	Pekin T, Özsüt İ, Süren O. Osteochondritis Dissecans ve Tedavi Yöntemleri. V. Milli Türk Ortopedi ve Travmatoloji Kongresi (19 - 21 Mayıs 1977, Intercontinental Otel, İstanbul). Kongre Kitabı, Ankara: Yarğıcıoğlu Matb, 1978; 498-504.	
Süren O, Kumbul B. Yaşlılarda femur üst ucu kırıklarının cerrahi sağaltımında lokal anestezi. Acta Orth et Trau Turc 1976;10 (2):110-115.	Süren O. Açık kırıklar ve sağaltımı. V. Milli Türk Ortopedi ve Travmatoloji Kongresi (19 - 21 Mayıs 1977, Intercontinental Otel, İstanbul). Kongre Kitabı, Ankara: Yarğıcıoğlu Matb, 1978; 879-883.	
Süren O, Öziç U. Travmatik omuz çıkıkları. Acta Orthopaedica et Traumatologica Turcica 1976;10(3): 204-212.	Süren O, Türköz AR, Köstem L. Eksternal Fiksasyonlar. VI. Milli Türk Ortopedi ve Travmatoloji Kongresi (27-29 Mayıs 1979, Altinyunus, Çeşme, İzmir). Kongre Kitabı, Ankara: Emel Matb. 1980; 65-67.	

Dergilerdeki Makaleler	Kongre Kitaplarında Çıkan Basılı Bildirileri
Süren O, Süren T. Çocuklarda akut osteomyelitis. Acta Orthopaedica et Traumatologica Turcica 1976; 10(4): 229-237.	Süren O, Türköz AR, Büyükdaglı T. Femur Diafiz Kırıklarında Kapalı Yöntemle İntramedüller Osteosentez. VI. Milli Türk Ortopedi ve Travmatoloji Kongresi (27-29 Mayıs 1979, Altınyunus, Çeşme, İzmir). Kongre Kitabı, Ankara: Emel Matb. 1980; 211-214.
Süren O, Alıcı E. Erişkinlerde subtrokanterik femur kırıkları ve cerrahi sağıtımı. Acta Orthop Traumatol Turcica 1976;11(3): 142-148.	Süren O (Moderatör). Uzun Kemik Diafiz Kırıklarında Kompresyon Osteosentezi. VI. Milli Türk Ortopedi ve Travmatoloji Kongresi (27-29 Mayıs 1979, Altınyunus, Çeşme, İzmir). Kongre Kitabı, Ankara: Emel Matb. 1980; 237.
Süren O, Kamçioğlu T. Radius başı kırıkları ve tedavisi. Acta Orthop Traumatol Turcica 1976.	Türköz AR, Süren O. Eksternal fiksatorlerle kompresyon osteosentezi. VI. Milli Türk Ortopedi ve Travmatoloji Kongresi (27-29 Mayıs 1979, Altınyunus, Çeşme, İzmir). Kongre Kitabı, Ankara: Emel Matb. 1980;238-241.
Süren O, Yılmaz R, Özşüt İ. Femur korpus kırıklarının açık intramedüller Kuntscher çivilemesi. Dirim 1976;51:182.	Süren O, Türköz AR. Treatment of the infected defective pseudoarthrosis. 6th Mediterranean and Eastern Orthopedic Surgery and Traumatology Congress. 1980;201.
Ertürk Ç, Süren O. Klavikula kırıkları ve konservatif sağıtımı. Dirim 1978;53;259.	Süren O. (Moderatör). Ortopedide Eksternal Fiksatorün yeri. VII. Milli Türk Ortopedi ve Travmatoloji Kongresi (28, 29 ve 30 Mayıs 1981, Adana). Kongre Kitabı, 1983;22-25.
Süren O, Kumbul B. Miyositis ossifikans. Acta Orthopaedica et Traumatologica Turcica 1979;13(1): 14-23.	Süren O, Pekin Y, Türköz AR, Öztop F. Asetabulum Kırığı ve Femur Başı Santral Çıkıklarında Cerrahi Sağaltım. VII. Milli Türk Ortopedi ve Travmatoloji Kongresi (28-30 Mayıs 1981, Adana). Kongre Kitabı, 1983;258-261.
Özsüt İ, Süren O, Zeren B. Olekranon fraktürlerinin cerrahi sağıtımında Weber tekniği. Acta Orthop Trau Turcica 1979;13(1): 60-63.	Süren O. Medical Certification in Torture. HRFT, Human Rights Foundation of Turkey. Treatment and Rehabilitation Centers Ankara: Pelin Ofset Ltd. Şti., 1994;95-99. ISBN 975-7217-07-7.
Süren O, Özşüt İ, Satış B. Dinamik kompresyon plağı ile osteosentez. Acta Orthop Trau Turcica 1979; 13(2): 94-100.	Süren O. Medical Certification in Torture Treatment and Rehabilitation Centers Report (1994). Human Rights Foundation of Turkey (HRFT). Pelin Ofset Ltd. Şti. Ankara, 1995;105-109. ISBN 975-7217-07-7.
Süren O, Alıcı E. Gazlı gangren. Acta Orthop Trau Turcica 1979; 13(3): 179-184.	Süren O. Prof. Dr. Veli Lök ile anılar. Veli Lök'e Anılı Armağan (Demir N, Gökovalı Ş, eds). İrenbe, İzmir: Tükemat, 2007;12,411-425.

IV. PROF. DR. ORHAN SÜREN'İN BİLİMSEL ÇALIŞMALARININ ÖNEMİ

Prof. Dr. Orhan Süren, eğitim için ayrıldığı dönemler dışında, hemen tüm yaşamı boyunca, İzmir'de yaşamış ve İzmir halkına sağlık ve sosyal alanda önemli hizmetlerde bulunmuş entelektüel ve girişimci bir bilim insanıdır (1-3). Başlıca başarılarını şöylece özetleyebiliriz:

Konservatif Travmatolojinin (Böhler) Türkiye'de Kuruluşu

Travmatoloji alanında, İzmir'de kuruluş çalışmalarını yürütmüş, uzmanlık sonrası "formal" travmatoloji eğitimi gördüğü (1967-1969) Avusturya'da Böhler Okulunun (25,26) temsilcisi olarak, öğrendiklerini Türkiye'ye getirmiş ve Ege Üniversitesinde uygulamaya geçirmiş ve Türkiye'ye "değer" katmıştır.

Travmatoloji Disiplininin (Bilim Dalının) kuruluşunu; önce SSK Bursa Hastanesinde (1969), sonra da İzmir Ege Üniversitesinde (1971), Prof. Dr. Merih

Eroğlu'nun oluru ile Ortopedi ve Travmatoloji Kliniğinde yapmıştır (1-3).

Böylece, Prof. Dr. Orhan Süren Konservatif Travmatolojinin (Böhler), Türkiye'de kurucusu olmuştur (1-3,25,26).

Prof. Dr. Orhan Süren, Ortopedi ve Travmatoloji alanında başladığı eğitimini, daha sonra Travmatoloji alanında ilerleterek elde ettiği gelişmeleri, "Travmatolojide Mesleki Anılarım" kitabının sunum yazısında özetlemekte, ayrıca Türk Tıp Tarihi açısından çok önemli olan, şu değerli bilgileri vermektedir (1,3):

- "Mesleki gelişmem oldukça hareketli geçti, yetiştiğim **Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Ortopedi ve Travmatoloji Kliniğinde** (1959-1964), hocamız **Prof. Dr. Merih Gölcüklü (Eroğlu)**'nün önderliğinde bilimsel düzey, Türkiye ortamına göre iyiydi.
- Başlangıçta, kliniğimiz **İzmir Behçet Uz Çocuk Hastanesi** içinde olduğundan, yetişkin ortopedisi eğitimi için gittiğimiz **İstanbul Çapa Ortopedi**

Kliniğindeki bir yıllık rotasyonda, yeni bilgi kazanımlarım oldu.

- **Uzman olduktan sonra**, 1965-1966 yıllarında **Giessen Üniversitesi Ortopedi Kliniğinde** “kadrolu asistan” olarak çalıştım, değişik bilgiler ve görgüler edindim.
- **Ege Üniversitesi Tıp Fakültesindeki kliniğime** dönüp çalışmaya başladığımda, **değişik travmatolojik** olgular karşısında, ne yapmamız gerektiğini bilmek için kitaplara sarılıyorduk. Parça parça bilgilerle, bütünlüğü olan bir “öğretinin” “ekolün” eksikliğini hissediyordum. Böylece, **Travmatolojiyi** “özel dal” olarak seçmeye karar verdim.
- Alamanya’da çalıştığım sürede, **konservatif** travmatolojide **Böhler** ekolünün adını, başarısını işitmişim (25,26).
- **Böhler ekolünün en iyi yapıldığı Avusturya’da** çalışmaya karar verdim.
- Lorenz Böhler zamanında kurulmuş, **“kaza” hastanelerinden** biri ile “kadrolu asistan” olarak anlaştım.
- 2 yıl, sadece **“konservatif travmatolojinin”** yapıldığı hastanede, **Böhler ekolü bütünlüğünde**, eğitim aldım.
- **Böhler Konservatif Travmatoloji ekolünün**, kendi sistemi içerisinde, travmatolojinin her konusunda başarılı çözüm getirdiğini, doğrudan yaşayarak gördüm.
- Bu süre içinde, ayrıca, **Linz Üniversitesinde Lorenz Böhler’in kursuna** katıldım.
- **Maurice Muller** (İsviçre)’in öncülüğünde **“AO” kompresyon osteosentezi** ünlenmiş, teknik, üretilen alet ve materyeller ile cerrahide atılım olmuştu. **“AO” kursuna** katılarak, uygulamanın temel mantığını öğrendim.
- Dış ülkelere çalışmaya gittiğimde (Almanya, Avusturya), Türkiye’de Ortopedi Uzmanı olmuştum. Bu nedenle, eğitim aldığım ülkelerde “Uzman” olarak çalışmanın şansını yaşadım.
- Edindiğim bilgileri; nasıl ?, neden ?, niçin ? gibi sorularla irdeleyerek öğreniyordum.
- **Konservatif travmatoloji ve cerrahiye iyi** öğrenmek, bana mesleki yaşamımda iki taraflı düşünmeyi öğretti, böylece sağaltımda endikasyon seçimi zenginliği kazandım.

- Zaman içinde, çalıştığım yerlerde edindiğim bilgi ve görgülerin, katıldığım kurs öğretmenleri, yurt içindeki çalışmalarım sonucu oluşan özgün düşünce ve yorumları birikimi oluştu.
- Bunları meslektaşlarıma aktarmanın görevim olduğu inancı ile bu kitabı (**Travmatolojide Mesleki Anılarım**) yazmaya karar verdim (1-3).
- Yazdığım bilgiler, akademik çevreden ayrılmak zorunda kaldığım, 1983 yılına dek olan dönemi içerir.
- 1983 yılından günümüze (2012) kadar ki zaman diliminde, teknolojinin katkıları ile teknik, materyel, alet, gereç bakımından büyük gelişmeler oldu. Eskinin birçok “doğrusunun” değişmiş olabileceği bir gerçektir.
- Bu kitapla, akademik çevreden ayrıldığım 1983 yılı öncesindeki, travmatoloji ve **konservatif travmatoloji** ile ilgili bilgi, deneyim ve uygulamalarımı (olgularla) yazarak, mesleki anlamda **“tarihe not düşmeyi”** amaçladım (3).
- Kitap, çalışmalarımda kullandığım bilgileri ve başarısına güven duyduğum teknikleri içerir.
- Burada, sadece, asistanlığımda katıldığım ve kendi ameliyatlarımda uyguladığım teknikleri ve özümlediğim bilgileri, prensipleri bulacaksınız.
- Genç meslektaşları için, basit fakat önemli bulduğum bilgilere de yer verdim. Değerli bulup, uygulamak isteyenlere, teknik bölümünde yapılan işlemleri ayrıntılı yazdım.
- “Travmatolojide Mesleki Anılarım” kitabının yazılmasında, beni özendiren, büyük destek veren, redaksiyonunu yapan, sevgili eşim Prof. Dr. Türkan Süren’e candan teşekkür ederim (3). 01.01.2012, İzmir.

İzmir Tabip Odası Binasının Satın Alınması

Prof. Dr. Orhan Süren’in başkanlık döneminde, İzmir Tabip Odası Yönetim Kurulu, halen içinde bulunduğu binanın satın alınmasını sağlamıştır.

İyi hekimlik ve demokrasi öncüleri

Toplum ve öğrencileri tarafından, Prof. Dr. Orhan Süren ve Prof. Dr. Türkan Süren, tüm yaşamları boyunca ortaya koydukları bilimsel çalışmalar, sosyal etkinlikler ve liderlik özellikleri ile “iyi hekimlik ve demokrasi öncüleri” ve “devlet doktoru” olarak tanınmışlardır.

Fotoğ. 16. “İyi hekimlik ve demokrasi öncüleri” ve “Devlet doktorları: Prof. Dr. Orhan Süren ve Prof. Dr. Tükan Süren”.

“Demokrasi Savaşçıları”

Prof. Dr. Erkan Sevinç, Asklepion Life Dergisi'nde yayınlanan röportajında, Prof. Dr. Tükan Süren ve Prof. Dr. Orhan Süren hocalarımızı “Demokrasi Savaşçıları” olarak tanımlamıştır (Fotoğ 17) (35).

Fotoğ. 17. Demokrasi Savaşçıları: Prof. Dr. Tükan Süren ve Prof. Dr. Orhan Süren (Sevinç E. Asklepion Life, 23. 11.2019;4.) (https://mobile.twitter.com/profdrerkansev) (35).

Devlet Doktoru Orhan Süren

Akademik yaşamın dışında kaldığı dönemde bile, “toplumun zayıf kesimlerine de sağlık hizmeti vermekten geri kalmayarak”, halk tarafından “**devlet doktoru**” olarak adlandırılmış olduğu dikkat çekicidir. (1-3).

Avrupa Üniversite Reformu ilkeleri

Prof. Dr. Orhan Süren'in, güncel **Avrupa Üniversite Reformu** ilkeleri doğrultusunda, “*içinde yaşadığı toplumun sorunlarına çözüm üretmeye çalışan bir bilim insanı*” olarak, önemli görevleri üstlendiği görülmektedir (36-40).

Konak Belediyesi Hayvan Hastanesi

1998 yılında “yaş sınırı” ile emekli olduktan sonra, **Konak Belediyesi Hayvan Hastanesinin** kuruluşu gibi görevler üstlenmiş, bulunduğu yere değer katan, seçkin İzmirliilerden birisidir.

Cumhuriyetin Okullarında Okuyarak Yetişmiş

Prof. Dr. Orhan Süren, Cumhuriyetin okullarında, parasız yatılı ve burslu okuyarak yetişmiş, uzmanlık sonrası, Ege Üniversitesinden ayrılarak, Almanya, Avusturya ve İsviçre’de eğitim almış, Türkiye’de çağdaş “**Konservatif Travmatolojinin**” kuruluşuna öncülük yapmış, bilgisini paylaşarak çoğalmış, İzmir’in yetiştirdiği entelektüel bilim insanlarımızdan birisidir (1-3).

Çevresinde Yetişenler de Türkiye’ye Değer Katmıştır

Prof. Dr. Orhan Süren'in (ve Prof. Dr. Veli Lök'ün) asistanları, 1983 yılında hocalarının akademik yaşamın dışına itilmesi sonrasında, dağıldıkları Türkiye'nin her yerinde, yalnız öğrendikleri çağdaş tıbbi yöntemleri uygulayarak, Türkiye'ye önemli ve örnek sağlık hizmeti vermekle kalmamışlar, aynı zamanda Antalya Belediye Başkanı, Antalya Milletvekili (Dr. Bekir Kumbul), Muğla Belediye Başkanı (Dr. Osman Gürün),

Özel Hastane kurucuları (Prof. Dr. Sait Ada, Prof. Dr. Aslan Bora ve Dr. İbrahim Kocabıyık), vb önemli yöneticiler de çıkarmışlardır.

İzmir Tabip Odası Anma Toplantıları

28 Haziran 2021'de İzmir'de yaşama gözlerini yuman Prof. Dr. Orhan Süren;

- Türkiye'de ve İzmir'de Böhler Konservatif Travmatolojinin kurucusu olup,
- Bursa SSK Hastanesi'nde (1969) ve
- Ege Üniversitesinde "Travmatoloji" Bilim Dalının (1971),
- Malatya'da İnönü Üniversitesinde "Acil Servisin" (1998),
- İzmir Konak Belediyesinde "Hayvan Hastanesinin" (1999) kuruluşunu sağlamış ve
- İzmir Tabip Odası Başkanı (1986-1989, 2 dönem) olarak yaptığı liderlik ve unutulmaz hizmetleri ile
- İzmir'in yetiştirdiği, entelektüel, girişimci, demokrasi ve insan hakları savunucusu bilim insanlarından birisi, topluma ve genç hekimlerimize örnek, "innovatif" ve "inventif" bir bilim insanı olarak Türk Tıp Tarihine ve İzmir Tarihine geçmiştir (1-3).

Prof. Dr. Orhan Süren'in vefatından sonra İzmir Tabip Odası tarafından iki kez "anma toplantısı" yapılmıştır.

İlki, 12 Temmuz Pazartesi, 2021 günü **Karşıyaka Bostanlı Suat Taşer Açık hava Tiyatrosu'nda**

gerçekleştirilen İzmir Tabip Odası Olağan Genel Kurulu sonrası (İTO Başkanı Dr. Lütfi Çamlı), Prof. Dr. Orhan Süren için bir anma gerçekleştirilmiştir.

İkincisi ise, 27 Haziran 2022 günü **Alsancak İzmir Tabip Odası Orhan Süren Toplantı Salonu'nda** (İTO Başkanı Prof. Dr. Süleyman Kaynak) yapılmıştır (Fotoğ 18,19). Bu toplantıda, Prof. Dr. Orhan Süren Portre açılışı yapılmış, Prof. Dr. Türkan Süren ve Prof. Dr. Veli Lök konuşmacı olarak katılmış, Prof. Dr. Sait Ada; Prof. Dr. Orhan Süren'in fotoğraflarla yaşam öyküsünü sunmuştur.

Fotoğ. 19. Prof. Dr. Orhan Süren Anma Günü ve Prof. Dr. Orhan Süren Portresi Açılış Töreni. İzmir Tabip Odası Orhan Süren Toplantı Salonu, (28 Haziran 2022, Alsancak-İzmir). Prof. Dr. M. Şerefettin Canda, Prof. Dr. Türkan süren, Prof. Dr. Veli Lök.

Fotoğ. 18. Prof. Dr. Orhan Süren anma toplantısı ve portre açılışı, 27 Haziran 2022 (İzmir Tabip Odası, Orhan Süren Toplantı Salonu).

V. SONUÇ

Türkiye’de tıp eğitimi ve sağlık alanında, 1827 yılında Viyana’dan **Dr. Bernard**’in gelmesi ile başlayan çağdaşlaşma çalışmaları, 1933 **Atatürk’ün Üniversite Reformu** ile yeni bir aşamaya ulaşmıştır.

Cumhuriyet’in ilk yıllarında, “cehalet”, “bulaşıcı hastalıklar; tüberküloz, sıtma, trahom, frengi”, “çocuk ölümleri”, “kadınların sağlık sorunları”, “doğumsal hastalıklar”, “ak deniz anemisi”, “akraba evlilikleri”, “çocuklarda gelişme geriliği ve beyin gelişme geriliği”, “doğuştan kalça çıkıkları” vb konularla savaştan Türkiye, yaklaşık son 100 yıl içindeki, bilimsel ilkelerden ayrılmadan, hekimlerimizin, sağlıkçılarımızın ve yöneticilerimizin aralıksız süren olağanüstü çalışmaları ile günümüzdeki düzeye ulaşmıştır.

O günlerden günümüze dek geçen zaman içerisinde, çok büyük emeklerle, Türkiye’de çağdaş tıp eğitimi, çağdaş hekimlik, iyi hekimlik ve halk sağlığı alanında çok büyük yol alınmıştır.

Bu bağlamda olmak üzere, bu gelişmelerde büyük emeği ve katkısı olan hocalarımızın günün koşullarında ortaya koydukları, olağanüstü çabaları da görmek ve genç kuşakları bilgilendirmek, aynı zamanda geleceğe dönük öngörülerimizi de belirleyecektir.

Bu amaçlarla, 16 Eylül 1966’da Ege Üniversitesi Tıp Fakültesine girişimden bu güne dek, tanık olduğum, emek veren, iz bırakan, topluma örnek davranışlar ve çalışmalar sergilemiş, liderlik yapmış, her birisi ayrı ayrı bir “dünya” olmasına karşın, **“Türkiye’ye ve insanlığa hizmet aşkı ile yanıp tutuşan”** bu yürekli ve entelektüel hocalarımızın **“biyografilerini”**, “bilimsel açıdan” inceleyerek yazmaya, topluma kattıkları “değeri” saptamaya, genç kuşaklara tanıtmaya ve Türk Tıp Tarihine katkı yapmaya çalıştım (4,6,40-51).

Bu bağlamda, belirtmiş olduğum bu değerler doğrultusunda çalışan hocalarımızdan, Türkiye’de **“Konservatif Travmatolojinin”** kurucusu olan **Prof. Dr. Orhan Süren**’in yaşamını, bilimsel çalışmalarını ve sosyal alandaki liderlik özelliklerini incelediğimizde, tüm yaşamı boyunca, Türkiye’de topluma bilimsel ve sosyal alanda önemli hizmetlerde bulunmuş ve liderlik yapmış olduğu görülmüştür (1-3,40).

Türkiye’de son yüz yılda, Travmatolojinin kuruluşu için, başından bu yana “olağanüstü bir güçle” çalışan, pek çok değerli bilim insanlarımız içerisinde (4-6,10-24), Türkiye’ye 1971 yılında getirdiği çağdaş **“Böhler Ekolünün Konservatif Travmatoloji”** (25,26) ilkeleri uygulamaları ile **Prof. Dr. Orhan Süren** de kendi hak ettiği yerini almıştır (1-3).

“Konservatif Travmatoloji” alanında pek çok bilimsel yayın yapmış, çok sayıda asistanın, bu “nosyonu” kazanmasına, yetişmesine ve bunların Türkiye genelinde “konservatif travmatoloji ilkeleri doğrultusunda, halk sağlığı alanında hizmet etmesine” önemli katkıda bulunmuştur (Tablo II).

Prof. Dr. Orhan Süren, İzmirliyle tüm yaşamı boyunca sağlık hizmeti vermiş, entelektüel, girişimci, yenilikçi bir bilim insanı ve hekim olarak, Türkiye’de ve İzmir’de yalnız “Konservatif Travmatolojinin kurucusu” olarak kalmamış, aynı zamanda, toplumsal olaylara duyarlık göstermiş, “demokratik üniversite”, “insan hakları”, “işkenceye karşı İstanbul Protokolü” (27-29), “aydınlık üniversite ve Türkiye” vb konularda topluma liderlik yaparak, ayrıca, İzmir Tabip Odası Başkanlığı, Konak Belediye Meclisi Üyeliği yapmış, Konak Hayvan Hastanesi kuruluşunu gerçekleştirmiş olduğu görülmektedir.

Sonuçta, gerek kendi gözlemlerim, gerekse incelemiş olduğum kaynaklar doğrultusunda, Prof. Dr. Orhan Süren’in bilimsel ve sosyal çalışmaları, güncel “Avrupa Üniversite Reformu” ilkeleri ve Japonların “Toplam Kalite” ilkeleri doğrultusunda olduğu görülmektedir.

Prof. Dr. Orhan Süren, vefatından önce ve sonra öğrencileri, hastaları ve dostları tarafından yazılan, olağanüstü güzel sözler, herkesin bildiği “gerçeğin” seslendirilmesi olmuştur.

Bu konudaki bazı çarpıcı örnekler aşağıda görülmektedir:

“Prof. Dr. Orhan Süren hocamızın İzmir Tabip Odası başkanlık yılları (1986-1990) İTO’nun çok önemli çalışmaların altına imza atıldığı yıllar anlamına geliyor.”

- “O çok değerli çalışmalardan birisi de, şu anda içinde bulunduğumuz tarihsel yapının **İzmir Tabip Odası**’na kazandırılmasıdır” (Akçiçek F, Balcı C. 21.12.2016, İTO).

- “ Prof Dr. Orhan Süren gibi hocalarımızın öğrencileri olmak, her zaman gurur vericidir.”
- “Karanlık dönemlerdeki onurlu duruşu, iyi hekimlik mücadelemizde yol göstericidir” (Çamlı L.10.07.2021, İTO).
- “Dimdik bir çınarı daha sonsuzluğa uğurladık: Prof. Dr. Orhan Süren.”
- “Adı ve anısı sonsuza dek Tabibler Odası’nda, yazdığı kitaplarda, en önemlisi dokunduğu kalplerde yaşayacak.”
- “Işıklarda uyu sevgili Orhan Hocamız”,
- “Sevgili Türkan Hocamız bize emanet...” (Bridge B. 30 Haziran 2021, Egede Son Söz).
- “.. ölümün güzeli olur mu? Olur. Usul usul, geride altın tozu bırakarak” (Temiz FN. 28.06.2021, Ege Evrensel).
- “Bilge, önder, beyefendi sevgili Orhan Hocam, ışıklarda uyu. Emeklerine çok teşekkürler.”
- “Tüm emanetlerin, başta Türkan Hocam olmak üzere, gözünüz arkada kalmasın” (Sürenkök F. 28.06.2021, Ege Evrensel).

Dr. Hasan Asker, İzmir Buca Kapalı cezaevinde, görevli olduğu 1989-1990 yıllarındaki “Açlık grevi” sırasında, İzmir Tabip Odası Başkanı Prof. Dr. Orhan Süren’in önemli bilimsel katkıları ile Tokyo Bildirgesi yönünde ilerleme sağlandığını şöyle belirtmiştir:

a) “Ağız yolu ile şeker ve tuz (Sodyum klorür, NaCl) verilmesi, açlık grevlerinde yasaklanmıştı.” “Cezaevi yönetimi de böyle düşünüyordu.”

b) “İlaç kapsamında sayıldığı için, damar yolu ile %5’lik Dekstroz ve %0.9’luk Tuz verilmesi serbest olmasına karşın, açlık grevindekiler, bu uygulamayı, tedavi olarak gördükleri için, kabul etmiyorlardı.”

c) “Oysa Tokyo Bildirgelerinde ise, açlık grevlerinde ağız yolu ile şeker ve Tuz verilmesi kabul edilmişti.”

“İşte bu ortamda, Prof. Dr. Orhan Süren’in çabaları sonucunda, ağız yoluyla şeker ve tuz verilmesi serbest bırakılmıştır. Prof. Dr. Orhan Süren Hocamızı, saygı ile anıyorum” (Dr. Hasan Asker ile kişisel görüşme, 05.09.2022, İzmir).

Yakın arkadaşı ve çalışma arkadaşı **Prof. Dr. Veli Lök;**

- “Orhan Süren’in, azimli ve kararlı çalışmalarını,”
- “İTO, İşkenceye Karşı Alternatif Tıbbi Raporunun hazırlanması,”
- “**İstanbul Protokolü**’nün gerçekleşmesi için katkılarını, saygıyla, özlemlerle anmıştır.” (28.06.2022, İTO).

Prof. Dr. Orhan Süren’in, değerli bir bilim insanı olarak, kendi alanında, “Konservatif Travmatolojinin” Türkiye’ye getirilmesi, bu alandaki yeniliklerin Türkiye’de genelinde uygulanmasının yolunun açılması, çok sayıda hekimin ve uzmanın yetiştirilmesi dışında, “Bilim insanını içinde yaşadığı toplumun sorunlarına çözüm üretme” sorumluluğu (36-39) gereği olarak atmış olduğu adımlarla, Türkiye’nin çağdaşlaşmasına, bilimsel düşüncenin, çağdaş bilimsel ilerlemenin gerçekleşmesine, demokrasi kültürünün gelişmesine de önemli katkılar yapmış olduğu, sevgili eşi **Prof. Dr. Türkan Süren** ile birlikte, “**iyi hekimlik**” ve “**demokrasi**” öncüsü olarak toplumda saygın bir yer edindiği anlaşılmaktadır.

Bu düşüncelerle, **Prof. Dr. Orhan Süren** adının, öğrencileri, görev yaptığı sivil toplum kuruluşları (STK) ve diğer ilgililer tarafında yaşatılacağını ve genç kuşaklara, yalnız Türkiye’de “konservatif travmatolojinin” kurucusu olarak değil, aynı zamanda Türkiye’nin örnek bir bilim insanı, halk sağlığına hizmet eden, yurtsever ve “beyefendi” bir tıp doktoru olarak tanıtılacağını düşünüyorum.

Hiç kuşku yok ki, “Türkiye’de demokrasi kültürü” geliştikçe, Prof. Dr. Orhan Süren gibi topluma “değer” katan, yenilik getiren, halk sağlığına hizmet eden, adli tıp gibi alanlarda yeni uygulamaların yolunu açan, böylece **toplumsal barışın** gelişmesine katkı yapan bilim insanlarımızın yeri ve değerinin daha iyi anlaşılacağına inanıyorum.

Teşekkür: Görselleri benimle paylaşan Prof. Dr. Sait Ada’ya teşekkürlerimi sunarım.

KAYNAKLAR

1. Süren O. Travmatolojide Mesleki Anılarım. Kendi yayını. İzmir: META Basımevi, 2012;XVI.
2. Lök V. Önsöz. Travmatolojide Mesleki Anılarım (Süren O). Meta Basım, İzmir, 2012;III-IV.
3. Süren O. Sunuş. Travmatolojide Mesleki Anılarım. Meta Basım, İzmir, 2012;V-VIII.
4. Canda MŞ. Prof. Dr. Mehmet Tiner'in biyografisi ve Türk ortopedik cerrahisine katkıları (12 Ağustos 1929-21 Mayıs 2003 Güzelbahçe-İzmir). Turk J Hip Surg 2021;1(1):1-11.
5. Hapa, Onur, et al. Development of Hip Surgery and Hip Preservation Surgery in Turkey Their Place in Orthopedics and Traumatology. Turk J Hip Surg, 2021, 1.1: 12-20.
6. Canda MS. Prof. Dr. Veli Lök'ün (9 Şubat 1932, İzmir) Biyografisi "Türkiye'de Artroskopinin Başlaması ve Geç Fiziksel İşkence İzlerini Saptayan Bilimsel Metodların Bulunması". Turk J Hip Surg 2022;2(1):100-130.
7. Hakkı B, Ertuş İ. Kuruluşundan günümüze Ege Üniversitesi, 1955-2005. İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi; 2005.
8. Gürsu S, Yıldırım T, Demir B, Şahin V. "Kadınlardan ortopedist olmaz!" Efsaneyi yıkanlar. Acta Orthop Traumatol Turc 2010;44(1):IV-IX.
9. Atıcı E, Atıcı T. Türk Ortopedi ve Travmatolojisinde Kilometre Taşı Hekimler ve Katkıları. İstanbul Tıp Fakültesi Dergisi 2011; 73(4): 104.
10. Bağatur AE, Toprak H. Orhan Abdi (Kurtaran) (1877-1948) ve Yüzüncü Yılında "Ameliyat-ı Cerrâhiye" adlı kitabındaki Ortopedi ile ilgili bölümler. Acta Orthop Traumatol Turc 2014;48(1):109-11.
11. Kurtaran (Apti) O (Uzmanlık Tezi, Profesör C. Sick). Konik Ankilozan Spondililti Bir Olgu. Omurga Kırığı Sonucunda Kauda Ekina Yaralanması. Hamburg Üniversitesi Eppendorf Hastanesi. Hamburg, 1905.
12. Naderi S, Gökçe A, Dinç G. Orhan Abdi [Kurtaran] Bey ve omurga cerrahisi ile ilgili ilk uzmanlık tezi. The Journal of Turkish Spinal Surgery 2012;23:383-8.
13. Kuzgun Ü. Ord. Prof. Dr. Akif Şakir Şakar: Türkiye'de Ortopedinin Kuruluşu. Dirim 2015; 305:6-11.
14. Namal A, Aras Ş, Yürür (Kızılca) G. Türkiye'de Ortopedi ve Çocuk Cerrahisi Bilim Dallarının Sembolü: Ord. Prof. Dr. Akif Şakir Şakar (1888-1961). Türk ortopedi ve Çocuk Cerrahisi Derneğinin Kurucusu. Nobel Medicus 2008; 4(1): 35-39.
15. Tanaçan H. Türk Ortopedisinin Tarihçesi III. Acta Orthop Traumatol Turc 1994; 28, 1-7.
16. Bağatur AE, Türkiye'de ortopedik travmatolojinin öncüsü Ord. Prof. Dr. Ahmed Burhaneddin Tokar (1890-1951). Acta Orthop Traumatol Turc (Ortopedi Formu) I-V. 2012;46 (5): I-V.
17. Bagatur AE. Türkiye'de Ortopedik Travmatolojinin Öncüsü: Ord. Prof. Dr. Burhaneddin Tokar (1890-1951) ve Kırık ve Çıkıklar Kitabı. Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi (MÜTF) 2014; 4(3): 67-72.
18. Göksoy E. Ord. Prof. Dr. A. Burhaneddin Tokar. Ölümünün 50. yılında yaşamı ve eserleri. Yeni Tıp Tarihi Araştır Derg 2001;7(1):387-431.
19. Manizade D. Cerrahpaşa Hastanesi Tarihi ve Anılarım. İstanbul Üniversite Yayın No : 4129, İÜ Rektörlüğü Basımevi ve Film Merkezi Müdürlüğü, İstanbul: 1997;47,104,105. I S B N 975 - 404 - 512 - 7
20. Manizade D. 65 Yıllık Cerrahpaşa Hastanesi: 39 Yılda Duyduklarım ve Gördüklerim. İstanbul: İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fak Yay, 1976.
21. Derviş Manizade. Hipokratist Sağlık Ansiklopedisi. Doktorlar. Derviş Manizade. <https://hipokratist.com/prof-dr-dervis-manizade/>
22. Doral MN (Ed). Prof. Dr. Ridvan Ege. Türk Ortopedi ve Travmatoloji Birliği Derneği (TOTBİD) yayını, Bizim Büro, Ankara, 2007;146.
23. Ege R. Bizde ve Dünyada Ortopedi ve Travmatoloji. VIII. Milli Türk Ortopedi ve Travmatoloji Kongresi (21-25 Mart 1983, Bursa). Kongre Kitabı, Türkiye Ortopedi ve Travmatoloji Birliği ve Türkiye Sakatların Rehabilitasyonu Dernekleri yayını. Emel Matbaacılık, Ankara, 1984;25-28.
24. Ege R. Hareket Sistemi Travmatolojisi. Ankara Ün. Tıp Fak. yayını, sayı: 365, Ankara: Yargıoğlu Matb, 1978.
25. Böhler L. Die Technik der Knochenbruchbehandlung, 12-13 Auflage, 1, 2. Band, Verlag Wilhelm Maudrich, Wien, 1951,1957,1962.
26. Böhler J. Lorenz Böhler. Der Vater der Unfallchirurgie-trauma Cerrahisinin Babası (15.1.1885-20.1.1973). Zentralblatt für Chirurgie 1985;110 (4): 194-199.
27. Süren O. Medical Certification in Torture. HRFT, Human Rights Foundation of Turkey. Treatment and Rehabilitation Centers Ankara: Pelin Ofset Ltd. Şti., 1994;95-99. ISBN 975-7217-07-7.
28. Süren O. Medical Certification in Torture Treatment and Rehabilitation Centers Report (1994). Human Rights Foundation of Turkey (HRFT). Pelin Ofset Ltd. Şti. Ankara, 1995;105-109. ISBN 975-7217-07-7.
29. Süren O. Prof. Dr. Veli Lök ile anılar. Veli Lök'e Anılı Armağan (Demir N, Gökovaş Ş, eds). İrenbe, İzmir: Tükemat, 2007;12,411-425.
30. Büyükkunal SNC. Türkiye'de Çocuk Cerrahisinin Tarihçesi. Çocuk Cerrahisi Dergisi 2010; 24(2):55-66.
31. Aydın G. Eğitici olarak İhsan Numanoğlu. Çocuk Cerrahisi Dergisi 2017;31(Ek sayı): 4-7. doi:10.5222/JTAPS.2017.100.
32. Süren O. Prof. Dr. Veli Lök ile anılar. Veli Lök'e Anılı Armağan (Demir N, Gökovaş Ş, eds). İrenbe, İzmir: Tükemat Basımevi. 2007;12,411-425.
33. Süren T. Veli Lök ile anılar. Veli Lök'e Anılı Armağan (Demir N, Gökovaş Ş, eds). İrenbe, Yayını, İzmir: Tükemat Basımevi. 2007;12,426-433.
34. Süren O. Medical Certification in Torture Treatment and Rehabilitation Centers Report (1994). Human Rights Foundation of Turkey (HRFT). Ankara: Pelin Ofset Ltd. Şti. 1995;105-109. ISBN 975-7217-07-7.
35. Sevinç E. Asklepon Life, 23. 11.2019;4 (<https://mobile.twitter.com/profdrekansev>) .
36. Canda MS. Avrupa Üniversite Reformu. Medimagazin [427 - 13.04.2009 Pazartesi]. <https://www.medimagazin.com.tr/authors/mserefettin-canda/tr-avrupa-universitereformu-72-98-1993.html>
37. Canda MS. Avrupa Üniversite Reformu ile ilgili Güncel Çalışmalar. Medimagazin [435 - 08.06.2009 Pazartesi]. <https://www.medi-magazin.com.tr/authors/mserefettin-canda/tr-avrupa-universite-reformu-ile-ilgili-guncel-calismalar-72-98-2070.html>
38. Canda MS. Geleceğin Üniversiteleri-I. Medimagazin [456 - 09.11.2009 Pazartesi]. <https://www.medimagazin.com.tr/authors/mserefettin-canda/tr-gelecegin-universiteleri-I-72-98-2191.htm>.
39. Canda MS. Geleceğin Üniversiteleri-II. Medimagazin [460-14.12.2009 Pazartesi]. <https://www.medimagazin.com.tr/authors/mserefettin-canda/tr-gelecegin-universiteleri-II-72-98-2237.html>
40. Canda MŞ. İzmir'de Travmatoloji Bilim Dalının Kurucusu Prof. Dr. Orhan Süren (1931-28 Haziran 2021)'in Biyografisi. Ajans Bakırçay 10.07.2022. <https://www.ajansbakircay.com/izmirde-travmatoloji-bilim-dalinin-kurucusu-prof-dr-orhan-suren-1931-28-haziran-2021-in-biyografisi-makale,2003.html>

41. Canda MŞ. Prof. Dr. Nejat Sabuncu. Nörolojik Bilimler Derg 1991;8:11-2.
 42. Canda MŞ. Prof. Dr. Behsan Önel: Yaşamı ve Bilimsel Çalışmaları Türkiye Ekopatoloji Derg 1996;2(11-2):45-50.
 43. Canda MŞ. Prof. Dr. Nejat Sabuncu (1932-1991). Türkiye Ekopatoloji Derg 1997;3(1-2):58-61.
 44. Canda MŞ. Prof. Dr. Senay Öztop: Yaşamı ve Bilimsel Çalışmaları. Türkiye Ekopatoloji Derg 1998;4(111-2):91-97.
 45. Canda MŞ. Prof. Dr. Necla Özdemir (1945-1999). Yaşamı ve Bilimsel Çalışmaları. Türkiye Ekopatoloji Derg 1999;5(1-2):79-85.
 46. Canda MŞ. Prof. Dr. M. Yavuz Aksu (1924-1999). Türkiye Ekopatoloji Derg 2000;6(1-2):101-108.
 47. Canda MŞ. Prof. Dr. İsmail Ulutaş (1919-2001). Türkiye Ekopatoloji Derg 2001;7(3-4):145-147.
 48. Canda MŞ. Türkiye'de Nöropatolojinin Gelişimi:Dünden Bugüne. Türkiye Ekopatoloji dergisi 2005;11(3):93-166.
 49. Canda MŞ. Prof. Dr. Hamdi Suat Aknar'ın Çalışmalarının, Ölümünün 70. Yılında, Türk Tıp Tarihi Açısından Güncel Önemi. Türkiye Ekopatoloji Derg 2006;12(1):1-10.
 50. Canda, M. The Contribution of Prof. Dr. Enver Hasanoglu to Turkish Medicine and Higher Education/Enver Hasanoglu. İzmir Dr. Behçet Uz Çocuk Hast. Dergisi 2018;8(2):77-86 doi:10.5222/buchd.2018.077
 51. Canda MŞ. Turkish Medical Pathology History I: Hamdi Suat Aknar Biography. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi, 2022;450.
- Prof. Dr. M. Şerefettin Canda**, DEÜTF Patoloji AD Emekli Öğretim Üyesi, İzmir (serafettin.canda@deu.edu.tr)